

Gladsaxe Kommune
By- og Miljøforvaltningen
Rosenkæret 39
2860 Søborg
e-mail: klima@gladsaxe.dk

Bemærkninger til udkast til CO₂-handlingsplan for Gladsaxe Kommune:

Handlingsplanen er et meget imponerende og omfattende arbejde, og det kan kun glæde at det allerede i forordet slås fast, at "Gladsaxe Kommune vil gå foran og sætte en række tiltag i gang."

Derimod er det nok en tilsnigelse at "udfordringen er ny" som det også fremgår af forordet. Det nye er vel kun, at Gladsaxe Kommune nu endelig vælger at fokusere på at nedbringe CO₂-udslippet i kommunen.

Nedenfor følger vores bemærkninger til CO₂-handlingsplanen og bilag 1 hertil; forslag til korrektur er anført med *kursiv*.

Side 5: Styringsmidler og frivillig indsats

Det er ikke korrekt, at kommunen ikke råder over mere håndfaste styringsmidler, og at planens mål kun kan nås ad frivillighedens vej. Kommunen kan fx stille krav til byggeri gennem lokalplaner og gennem sine egne (grønne) indkøb og valg af leverandører. Netop kombination af frivillige og (lov)krav har historisk vist at give de bedste resultater. Denne tilgang savnes i planen. Der henvises senere til, at nogle af disse tiltag gøres til en del af energihandlingsplanen, men det betyder, at mulighederne for at kombinere forsvinder.

Side 5: Der skal følges op på resultaterne

Det beskrives i handlingsplanen, at en meget vigtig del af indsatsen bliver at følge op på resultaterne og løbende følge hvordan det går i forhold til at nå de opstillede mål. Men der mangler en beskrivelse af, hvordan denne opfølgning skal foretages, hvem der skal foretage opfølgningerne, og hvor tit der skal følges op. Vi vil foreslå en opfølgning, som sker ofte nok til, at der kan korrigeres på de iværksatte handlinger. Endvidere bør der udsendes en offentlig tilgængelig skriftlig publikation en gang årligt, så alle borgere kan holde sig orienteret om planens gennemførelse og resultater.

Side 7: Om selve målet på 25 % i 2020 i forhold til niveauet i 2007

Målet lever ikke op til den af FN anbefalede reduktion på 40 %. Mellem linjerne synes der at blive argumenteret for at Gladsaxe kan tillade sig mindre ambitiøse mål, da der i Gladsaxe udledes mindre CO₂ i gennemsnit pr. borger pr. år i end i resten af landet betragtet under ét. Dette ræsonnement er vi ikke enige i. At udledningen andre steder er større end i Gladsaxe ses ikke at berettige til at Gladsaxe anlægger en mindre ambitiøs målsætning. Det kan næppe dokumenteres, at det vil være vanskeligere at reducere udledningen pr. borger i Gladsaxe med 40 % fra 7 tons pr. år end for kommuner med landbrug og tung industri og en udledning på 12 tons pr. år.

Vi ser derfor gerne at Gladsaxe Kommune fuldt og helt tilsluttede sig FN's anbefalinger og sætter et mål for CO₂-reduktionen på 40 % i 2020 i forhold til niveauet i 2007.

Det må i samme forbindelse nævnes, at vi betragter alle de anførte besparelsepotentialer i bilag 1 – Energi-handlingsplanen – som kvalificerede skøn. Det er derfor afgørende, at der kan ske opstramninger, hvis nogle af tiltagene ikke giver den forventede reduktion i udledningen af CO₂. Derfor er der god grund til snarere at skyde over målet - end under.

Sætter man de forventede reduktioner i CO₂ overfor de nødvendige nye kommunale investeringer og sammenholder det med CO₂ besparelsens absolutte størrelse, så kan det vist i øvrigt konkluderes, at Park and Ride, Skovbrynet Station ikke trænger sig på blandt de mest attraktive tiltag.

Side 9

Perioden 2010-1015 ændres til 2010-2015

"...Initiativer, der kan bringe CO₂ reduktionen i Gladsaxe op." er faktisk korrekt, men det var måske sprogligt nemmere at læse, hvis der i stedet stod "...initiativer, der kan reducere CO₂-udledningen".

Side 11

I tekstboks: Danmarks Naturfredning ændres til Danmarks Naturfredningsforening.

Side 12: Potentialer i forbindelse med driften af grønne områder

I planen angives at Gladsaxe Kommune løbende skal vurdere om der kan arbejdes mere energieffektivt. Det skal også undersøges, hvad potentialet er i forbindelse med driften af grønne områder. Men vi savner en prioritering i forhold til naturen. Når træer og/eller buske i et naturområde skal beskæres/ryddes er det mest energieffektivt at rydde et større område for buske og træer evt. kun rydde området for buske og lade træerne blive stående. Men det er en fremgangsmåde, der ofte ødelægger balancen mellem dyr, men også mellem planter og mellem dyr og planter i et område. Det bør derfor skrives ind i planen, at hensynet til naturen skal vægtes tungere end energieffektiviteten i arbejdsgangen.

Side 14: Forslag til nye aktiviteter

Anvendelse af vindenergi er slet ikke nævnt, men det må skyldes en beklagelig forglemmelse. Gladsaxe Kommune kunne sagtens opsætte vindturbiner på offentlige bygninger for at få erfaring med disse på samme måde, som der ønskes erfaringer med solcelleanlæg.

Side 17: Forslag til nye aktiviteter

Vi hilser det meget velkomment at energivejledningen fra grønt IDÉcenter påtænkes styrket. Vi går ud fra, at dette indebærer en personalemæssig opgradering på centret, da de ansatte i forvejen har rigeligt at se til.

I kombination med tankerne på side 25 og 26 om en energiplan vil vi foreslå, at der udarbejdes et kortfattet materiale til uddeling til borgerne, med anvisning på hvilke områder af kommunen, der påtænkes udlagt fjernvarme, og hvilke områder hvor andre "alternative" energiformer med fordel kan komme på tale, f.eks. jordvarme. grønt IDÉcenter får en del henvendelser herom.

Materialet kunne f.eks. gennemgå de "alternative" former for energi, og hvilke regler, der gælder i Gladsaxe, og hvor man kan få mere at vide.

Den kommunale "berøringsangst" overfor små vindmøller behøver man ikke at have. Dels er der områder, der i forvejen er støjramte (langs motorvejene), dels findes der typer, der er praktisk taget lydløse, så på det område ser vi frem til, at kommunens holdning bliver mere progressiv og fremtidsorienteret.

En ny aktivitet kunne være et PC-program, der betjenes af borgerne selv eller af en medarbejder i grønt IDÉcenter. Dette program kunne hjælpe den enkelte borger til at få beregnet vedkommendes husstands årlige CO₂-udledning. Der må forventes stor variation over et gennemsnit på ca. 7 ton CO₂ pr. borger pr. år. I forbindelse med programmet kunne der udarbejdes en konklusion, der angiver områder med acceptable niveauer af CO₂-udledning og områder med høje CO₂-udledninger. I forbindelse med de høje CO₂-udledninger kunne vejledning gives for hvordan disse mængder kan nedsættes. Det angivne projekt kan samtidig anvendes til en anonym indsamling af data over borgernes vaner.

I boligselskaber findes bl.a. ordninger, hvor de enkelte lejlighedslejere kan få moderniseret f.eks. køkken, bad eller altaner mod betaling af en højere husleje i en år-række. Lignende ordninger kunne indføres for indvendig isolering af ydervægge. Dette ville nedsætte behovet for opvarmning, og dermed reducere CO₂-udledningen fra den enkelte lejlighed.

Side 19: Demo-virksomheder og web-portal

Den nævnte web-portal kan udvides til at også borgere (og altså ikke kun virksomheder) kan indlægge ideer for, hvad virksomhederne kan gøre. En mere aktiv videndeling, som omfatter både virksomheder og borgere, bør fremmes.

Side 21: Trafik

Trafikken er kilde til en meget stor andel af CO₂ udledningen fra Gladsaxe bl.a. p.g.a. gennemfartsvejene.

Det er helt oplagt at forbedre vilkårene for cyklister og den offentlige transport, men problemets omfang er af en sådan størrelse, at der ikke kun skal anvendes "gulerod", men også "stok". Brede gennemfartsveje og flere parkeringspladser er ikke med til at bremse privatbilismen, som spiller en væsentlig rolle for transportens CO₂-udledninger (men også for andre typer af forurening fx med partikler). Erfaringer fra andre by-områder viser klart, at vanskeligheder med at finde en parkeringsplads er med til at motivere til at bruge andre transportmidler fx cykel eller kollektiv transport for at undgå besværet.

For at øge antallet af cyklister, er det vigtigt, at der er sikre cykelveje. Dette gælder specielt, hvor børn skal cykle. Det må derfor være en høj prioritering at have sikre cykelstier i nærheden af skoler, således at børn kan cykle sikkert og forældre kan være trygge når børnene skal køre alene til og fra skole. Børn skal vænnes til at cykle fra de er små. Der bør fx etableres en cykelsti adskilt fra vejen på Stengårds Alle mellem Gammellosevej og Buddinge Hovedgade og ved den lille rundkørsel på Søborg park Allé/Marienborg Allé, hvor skoleelever skal cykle til og fra Vadgård skole og Gladsaxe privatskole henholdsvis Marielyst Skole.

Både i praksis og m.h.t. signalgivning vil vi anbefale færre parkeringspladser (hvor det er muligt i.f.t. reglerne) og flere cykelstativer. Kommunen kan begynde med at feje for egen dør ved at få flere cykelstativer på rådhuspladsen og ved hovedbiblioteket. Grønt IDÉcenter har plads til cykelstativer monteret på væg (også med hensyn til Gladsaxedags-boder og blindesti), men Ejendomsafdelingen synes ikke om det! Cykelstativerne ved både rådhus og bibliotek er langt fra de anbefalede typer, dvs. de holder ikke cyklerne sikkert fast, og afstanden mellem holderne er forkeert. Der er umiddelbart noget der kan gøres – og ganske synligt.

Også ved kommunens Vej- og Parkafdeling på Rosenkæret bør der investeres i nye cykelstativer, der lever op til helt grundlæggende krav. Der har desuden ikke været sneryddet ved stativerne dér denne vinter.

Side 22: Vejbelysning

Det er ikke specificeret, at der ved udskiftningen af vejbelysningen anvendes pærer med et lavere energiforbrug. Vi antager at dette er tilfældet, men det bør skrives ind, så læserne ikke bliver i tvivl herom.

Side 21 og 22

Cykelisme ændres til Cyklisme.

I teksten (tabellen på side 21) er anført 60 % for privatbilismens andel af CO₂ fra trafikken, men i faktaboksen på side 22 er anført 72 %. Der er ligeledes ikke overensstemmelse mellem de andre fordelinger i tabellen og i faktaboksen.

Side 24: Energiforsyning

Det kunne være et mål at øge andelen af boliger, hvor beboerne accepterer 20-21° C i boligen i vinteråret i stedet for en højere temperatur.

Bemærkninger til planens bilag 1. "CO₂-handlingsplanen: Oversigt over tiltag og forslag til nye aktiviteter"

Generelt ang. beskrivelse af CO₂-reduktionen

Reduktioner i forhold til 2020 eller en årlig reduktion bør præciseres. Som eksempel kan nævnes de angivne CO₂-reduktioner i tabellerne på side 9, 10, 11, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27 og 28.

Synlighed

Der mangler en beskrivelse af hvordan klassificeringerne indenfor synlighed er anvendt. Indgår der f.eks. en prioritering af projekterne heri, eller er synlighedsklassificeringerne anvendt i forhold til forventet accept hos borgerne i kommunen.

Side 2: Energihandlingsplan

Under "ny kommunal investering" kunne eksemplet med solvarmeanlæg udvides med solceller og vindturbiner.

Side 4: Reduktion af energiforbrug til IT

Det er uforståeligt, at det helt undlades at anslå, hvad mulighederne er for så vigtigt et område. Det må fordres, at der opstilles forskellige scenarier, så det er muligt for såvel politikere og borgere at vurdere indsatsernes effekt f.eks. "Med en indsats på X

kroner, kan der foretages Y, hvilket giver en CO₂ reduktion på Z" eller "Hvis man i stedet satser R kr., og foretager P, så giver det en reduktion på Q."

Side 5: Fokus på elbiler

Det er meget vigtigt at huske den anførte forudsætning: "En kombination af grøn energi og elbiler vil være CO₂ neutral." Hvis ikke strømmen er "grøn", så hjælper det ikke! Og det er helt afgørende, at strømmen er rigtig grøn, dvs. at der sker en udvidelse af produktionskapaciteten for vedvarende energi eller destrueres CO₂-kvoter.

Tidsperspektivet skal ændres til 2012-2020 eller lignende og ikke 2012-2010, som angivet i den nuværende version.

Side 8: Kampagner og events

En vigtig del i forbindelse med at sætte fokus på borgernes energiforbrug er at få beregnet den aktuelle borgers eller dennes husstands samlede CO₂-udledning. Borgeren kunne herefter indgå en målsætning med kommunen om at nedsætte CO₂-udledningen med en vis mængde.

Side 10: Energivejledning i Grønt IDÉcenter

Det må være en fejl, at tidsperspektivet for et så vigtigt område er sat til en 2-årig periode fra 2012-2013 - vejledningen bør kunne fås i hele den periode, som handlingsplanen dækker.

Side 12: Formidling af teknisk viden

I dette afsnit er anført en præcis forventet CO₂-reduktion på 2000 tons, men de nødvendige administrative ressourcer anføres at være "afhængig af ambitionsniveauet". Det hænger ikke sammen. Hvis reduktionen skal være præcis 2000 tons, må de nødvendige administrative ressourcer også kunne beregnes.

Synligheden for dette område bør være "høj" og ikke "lav", som det er angivet i udkastet til handlingsplanen. Hvis borgerne skal vide mere om de tekniske løsninger til boligerne, er der behov for at synligheden er høj – og det vil også hjælpe med økonomiske tilskyndelser.

Side 12: Klimasamarbejde

Indsatsområderne omfatter belysning, varme, og energiforbrug i produktionen men ikke transport; det må være en forglemmelse.

I forbindelse med den årlige konkurrence bør der laves en omregning f.eks. til CO₂-reduktion pr. medarbejder eller andet, således at små og store virksomheder har mere lige vilkår i konkurrencen.

Side 17: Bedre vilkår for cykeltrafik

Jf. kommentarer til selve planen, så kan kommunens egen cykelparkering med fordel optimeres.

Det er også muligt for kommunen at samarbejde/påvirke DSB, således at S-togene fortsætter med gratis medtagning af cykler efter at forsøgsperioden udløber i slutningen af 2010.

Side 22: Optimering af trafiksignaler

Isoleret betragtet kan der givetvis være CO₂ at spare ved at etablere grøn bølge for bilisterne flere steder. Dog bør det indgå i en helhedsbetragtning, hvor det allerbedste er at få flere til at skifte fra bil til cykel, og så gælder det ikke om at tilgodese bilisterne, men at sikre grøn bølge for cyklisterne. Samme betragtning gør sig gældende ved mange lyskryds, hvor cyklisterne kan få lov at vente længere end bilisterne, hvor bilisterne får forkørselsret etc. De mest forurenende bør vente længst. Vi vil også anbefale øget fokus på tomgangscirkulærets bestemmelser om max. tomgangstid for bilerne.

Side 23

"Det for eksempel" rettes til "Det kan for eksempel..."

Side 24: Delebiler og samkørsel

Dette emne bør have synligheden "høj". Det er vel et mål, at mange borgere skal have kendskab til ordninger med delebiler og samkørsel, og at flere borgere end i dag skal benytte sig af ordningerne.

Side 26: Letbane langs Ring 3

Det ser lidt underligt ud, at tidsperspektivet blot står som 2018.

Vi står naturligvis gerne til rådighed, hvis der ønskes en uddybning af vores kommentarer.

Med venlig hilsen
Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe
v/ formand Kim Christiansen
Marienborg Allé 91C
2860 Søborg